

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 48
van **STEVEN VANDEPUT**
datum: 15 november 2019

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Abdijsite Herkenrode Hasselt - Rol vzw Herita

De abdijsite Herkenrode in Hasselt is een toeristische trekpleister waar natuur en erfgoed gecombineerd worden. Het domein omvat onder meer het Klooster Heilig Graf, de Clavis Conceptwinkel, de Tiendschuur, de Paardenstallen en het Poortgebouw. Dit alles gelegen in een uitzonderlijk natuurgebied.

Verschillende partners zijn betrokken bij deze abdijsite. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) beheert en onderhoudt de gronden rondom de site. Het Poortgebouw en het Belevingscentrum, met onder meer de Clavis Conceptwinkel, zitten onder de bevoegdheid van de Stad Hasselt. Het Klooster Heilig Graf wordt beheerd door het Patrimonium Zusters H. Graf Herkenrode vzw. De Paardenstallen en de Tiendschuur tot slot staan onder toezicht van Herita vzw.

Alle partners zijn vertegenwoordigd in het in 2011 opgerichte gemeenschappelijk extern verzelfstandigd agentschap Abdijsite Herkenrode vzw.

Herita vzw verhuurt de Paardenstallen en de Tiendschuur onder de vorm van concessieovereenkomsten. De vzw staat ook in voor het onderhoud en de restauratiewerken aan deze gebouwen.

1. Kan de minister een overzicht bezorgen van de inkomsten die de vzw Herita haalde uit de abdijsite Herkenrode in 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018? Telkens met omschrijving.
2. Kan de minister een overzicht bezorgen van de uitgaven en de investeringen die de vzw Herita deed in de abdijsite Herkenrode in 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018? Telkens met omschrijving.
3. Kan de minister de specifieke omschrijving geven van de rol die vzw Herita dient uit te oefenen binnen de abdijsite Herkenrode?
4. Werd de rol van de vzw Herita binnen de abdijsite Herkenrode sinds 2011 reeds geëvalueerd? Zo ja, wat was daarvan het resultaat? Zo nee, waarom niet en staat een dergelijke evaluatie nog gepland?

MATTHIAS DIEPENDAELE

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 48 van 15 november 2019

van **STEVEN VANDEPUT**

1. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inkomsten die Herita vzw op de site genereerde, met een detaillering van de aard van de inkomsten. De bedragen zijn opgegeven in euro.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vergoeding exploitatierechten	55 538	133 745	227 651	273 098	264 987	266 165	281 084
Sponsoring				11 372			
Overige ontvangsten						312	
Ontvangen schadevergoedingen	5 000						16 300
Doorrekening exploitatiekosten	24 357	7 602	37 997	21 768	19 916	27 165	20 230
Giften	100	215			50	90	80
	84 995	141 563	265 649	306 238	284 954	293 108	317 694

2. Het totaal aan investeringen die Herita realiseerde sinds het begin van de erfpacht in 1998 bedraagt 30.781.658,50 euro.

Hieronder een overzicht van de investeringen voor de periode 2012 t.e.m. 2018. Het overzicht vermeldt de investeringen in het jaar van oplevering of afwerking van de betreffende (deel)fase. De bedragen zijn opgegeven in euro.

2012	Herkenrode - Archeologie	14 887
2012	Herkenrode - Stallingen koetshuis fase 3 (technieken)	382 447
2013	Herkenrode - Vooronderzoeken	260 881
2013	Herkenrode - Sacristie	8 398
2014	Herkenrode - Stallingen west fase 3 (technieken)	165 125
2014	Herkenrode - Aanleg Historisch Hart	917 267
2014	Herkenrode - Bliksembeveiliging	34 167
2014	Herkenrode - Diverse bouwwerken - elektriciteit	39 647
2015	Herkenrode - Diverse werken over de site	582 210
2015	Herkenrode - Nutsvoorzieningen	245 406
2015	Herkenrode - Ontsluiting opdracht 2	2 773 790
2015	Herkenrode - Watermolen fase 2	694 481
2015	Herkenrode - Stallingen zuid - fase 2	837 504
2015	Herkenrode - Stallingen zuid - fase 3 (technieken)	365 738
2015	Herkenrode - Paardenstallen - fase 2	203 067
2015	Herkenrode - Paardenstallen - fase 3	1 817 917
2015	Herkenrode - Aanleg neerhof en technieken	995 212
2015	Herkenrode - Algemene beveiliging	286 831
2015	Herkenrode - Aanleg historisch dreven	1 065 326
2015	Herkenrode - Landschapsbeheerplan	63 487

2015	Herkenrode - Diverse bouwwerken	744 071
2015	Herkenrode - Watermolen fase 3	35 958
2015	Herkenrode - Scenografie Historisch Hart	7 973
2015	Herkenrode - Paardenstallen elektriciteit fase 3	148 441
2015	Herkenrode - Paardenstallen HVAC fase 3	349 689
2015	Herkenrode - Diverse bouwwerken HVAC	49 027
2015	Herkenrode - Watermolen HVAC fase 3	47 293
2015	Herkenrode - Beregeningsinstallatie kruidentuin	21 194
2016	Herkenrode - Speelprikkels	7 815
2016	Herkenrode - Regenwatersysteem stallingen zuid	3 418
2017	Herkenrode - Wegeniswerken en aanplant dreef	90 703
2017	Herkenrode - Stallingen zuid - aanpassingen verwarming	22 140
2018	Herkenrode - Watermolen - rad en inrichting	12 999

3. Hieronder een overzicht van de uitgaven voor de periode 2012 t.e.m. 2018. De bedragen zijn opgegeven in euro.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Diensten en diverse goederen	146 941	173 111	174 220	187 668	175 049	171 471	218 077
Andere bedrijfskosten	30 000	1 559			103		9
	176 941	174 670	174 220	187 668	175 152	171 471	218 086

De groep 'Diensten en diverse goederen' bevat alle uitgaven gerelateerd aan huisvesting en onderhoud. Belangrijke uitgavenposten zijn elektriciteit, gas & water, verzekeringen en diverse vormen van onderhoud aan gebouwen, omgeving en (technische) installaties.

Het merendeel van de uitgaven in de groep 'Diensten en diverse goederen' slaat evenwel op inkomsten die Herita terug laat vloeien naar Stad Hasselt in de vorm van een bijdrage voor een technisch medewerker op de site en naar vzw Abdijsite Herkenrode als een bijdrage voor de werking van die overkoepelende beheersstructuur.

Daarnaast maakt Herita als erfpachter generieke kosten om de site te beheren en om in te staan voor het professionele kader. Deze kosten zitten niet vervat in bovenstaand overzicht en worden gefinancierd via de algemene werkingssubsidie die ik jaarlijks aan Herita toeken.

Sinds 2014 realiseert Herita een positief financieel resultaat op de site. Daarbij moet evenwel rekening gehouden worden met het feit dat Herita in de lange voorafgaande periode veel kosten maakte en aanzienlijke verliezen realiseerde. In de beginjaren van de erfpacht waren de kosten voor beheer en onderhoud volledig voor rekening van Herita. De exploitatie-inkomsten zijn bijgevolg broodnodig om zowel de verliezen uit het verleden af te bouwen als om de nodige reserves op te bouwen voor de investeringskosten (gebouwen en installaties) in de toekomst. Op basis van haar eigen financiële modellen en jarenlange ervaring op deze en andere erfgoedsites kan Herita goed inschatten welke investeringen te verwachten zijn.

4. De rol van Herita op de site is in eerste instantie die van erfpachter. Herita heeft twee erfpachten op de site. Voor de abdijhoeve en de bedrijfsgebouwen die eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos, heeft Herita een erfpacht van 50 jaar die loopt van 1998 tot 2048. Deze erfpacht werd afgesloten met "het behoud, de restauratie en de valorisatie van het goed" als expliciete opdracht. Daarnaast heeft Herita voor de

voormalige sacristie die eigendom is van de vzw Patrimonium Zusters Heilig Graf Herkenrode een erfpacht van 34 jaar die loopt van 2014 tot eveneens 2048. Deze erfpacht bevat dezelfde opdracht inzake behoud, restauratie en valorisatie. De voorbije jaren realiseerde Herita als erfpachter een omvangrijke reeks aan investeringen, om te voldoen aan haar opdracht. Sinds 1998 onderging de site een metamorfose.

Daarnaast heeft Herita de taak om ervoor te zorgen dat er exploitatie en openstelling is van de erfgoedsite. Om dit alles in goede banen te leiden, werd met alle partners in 2011 een nieuwe beheersstructuur opgericht onder de naam Abdijsite Herkenrode vzw. Herita participeert binnen deze structuur aan de bestuursorganen. Herita maakt tevens het onroerenderfgoedbeheersplan op voor de site, met inbegrip van een erkenning als Open Erfgoed. Er is ook eveneens een meerjarenonderhoudsplanung opgemaakt door Monumentenwacht; Herita hanteert deze planning voor het systematisch onderhoud.

Verder heeft Herita contracten met exploitanten Clavis bvba (uitgeverij in de stallen), Barbex bvba (horeca in de paardenstallen) en Theatercafe nv (horeca in de Tiendschuur). Voor het maalvaardig maken en de exploitatie van de abdijmolen werkt Herita samen met Molenzorg Zuid-Limburg vzw. Herita brengt alle exploitanten samen in een structureel partneroverleg, om het globale beheer en de exploitaties te optimaliseren.

Door de verschillende rollen die de organisatie als site-ontwikkelaar opneemt, werkt Herita aan zowel beheer, exploitatie als aan openstelling. Ze tracht daarbij de maatschappelijke, economische en erfgoeddoelstellingen te verzoenen, in synergie met de vele partners op de site.

Momenteel loopt Herita een traject naar een duurzame herpositionering van de erfgoedsite. Dat moet Abdijsite Herkenrode toekomstbestendiger maken. Herita is daarvoor in overleg met Stad Hasselt en bereidt samen met de stad en andere betrokkenen een hernieuwing van de samenwerking voor. Het traject moet in 2020 tot een hernieuwde formele samenwerking leiden.

In haar hoedanigheid van erfpachter wordt Herita niet geëvalueerd. Een erfpachter geniet het volle genot op het onroerend goed en de Vlaamse overheid komt daar als eigenaar niet in tussen. De wet over het recht van erfpacht uit 1824 voorziet geen evaluatie en in de erfpachtovereenkomsten zijn evenmin evaluaties opgenomen.

Als erfpachter is Herita verplicht om het onroerend goed te onderhouden en de nodige herstellingswerken uit te voeren. De waarde van het onroerend goed mag ook niet verminderen. Gezien de bovenvermelde restauraties en gerealiseerde investeringen voldoet Herita ruimschoots aan deze wettelijke verplichtingen. Wat haar hoedanigheid als partner binnen de vzw Abdijsite Herkenrode betreft, maakt Herita momenteel de nodige evaluaties en verwijst ik naar voormeld traject dat de organisatie loopt met Stad Hasselt om haar werking en haar rol op de site te optimaliseren.

Het agentschap Onroerend Erfgoed houdt in het kader van de meerjarige samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en Herita vzw uiteraard wel toezicht op de activiteiten van en het beheer van de sites door Herita. Dat staat echter los van haar rol als erfpachter.